

Καφέ (φυλλώδης) σκωρία (*Puccinia recondita* f.sp. *tritici*) στο σιτάρι και το κριθάρι

Автор(и): проф. д-р Иван Киряков, Добруджански земеделски институт в гр. Ген. Тошево; гл.ас. д-р Йорданка Станоева, Добруджански земеделски институт в гр. Ген. Тошево

Дата: 04.05.2017 Брой: 5/2017



Προκαλείται από το *Puccinia recondita*. Οι συνθήκες στη Βουλγαρία είναι εξαιρετικά ευνοϊκές για τα αιτιολογικά παράγοντας της ασθένειας, η οποία είναι ευρέως διαδεδομένη στη χώρα μας. Αναπτύσσεται κάθε χρόνο, ιδιαίτερα υπό έντονες βροχοπτώσεις και ζεστές μέρες (20-25°C), αλλά σε ορισμένα χρόνια εμφανίζεται επιφυτωτικά και προκαλεί σημαντικές απώλειες.

Η καφέ σκωρία (σκωρία των φύλλων) του σιταριού αναπτύσσεται στη χώρα μας σχεδόν κάθε χρόνο σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, και ως εκ τούτου έχει σημαντική οικονομική σημασία. Σε αντίθεση με τη σκωρία του στελέχους και την κίτρινη σκωρία, οι ζημιές που προκαλεί είναι σχετικά χαμηλές, αλλά εμφανίζεται κάθε

χρονο. Οι απώλειες απόδοσης είναι τις περισσότερες φορές έως και 10%, αλλά μπορεί να φτάσουν το 30% υπό συνθήκες ευνοϊκές για την ανάπτυξη του παθογόνου. Ακόμη και η ελαφρύτερη μόλυνση του φυτού σιταριού από καφέ σκωρία επηρεάζει τον αριθμό των κόκκων ανά στάχυ και το βάρος των χιλίων κόκκων τους. Οι μεγαλύτερες απώλειες παρατηρούνται όταν η ασθένεια προσβάλλει το τελευταίο φύλλο και το προτελευταίο φύλλο των φυτών. Σε περιπτώσεις σχετικά πρόωρης εμφάνισης και ισχυρής ανάπτυξης, τα φυτά καθυστερούν στην ανάπτυξη, σπαργαμώνουν λιγότερο και σχηματίζουν μικρότερα στάχυα, και ο κόκκος είναι μειωμένης ποιότητας.

Συμπτώματα της καφέ σκωρίας παρατηρούνται στα φύλλα και στις θήκες των φύλλων από την εμφάνιση μέχρι το τέλος της περιόδου βλάστησης, αλλά όχι στο στέλεχος και στα στάχυα. Στα φύλλα, κυρίως στην επάνω πλευρά, σχηματίζονται μικροί σωροί, καφέ έως σκωριόχρωμης απόχρωσης, ανομοιόμορφα διασκορπισμένοι στην επιφάνειά τους, των οποίων το μέγεθος δεν υπερβαίνει το 1-2 mm. Γύρω από τους σωρούς, ανάλογα με την ευαισθησία της ποικιλίας, εμφανίζεται ένα ευρύτερο ή στενότερο χλωρωτικό φωτοστέφανο. Υπό σοβαρή μόλυνση από καφέ σκωρία, το φύλλο κυρτώνεται γύρω από την κύρια φλέβα και στη συνέχεια ξηραίνεται. Προς το τέλος της περιόδου βλάστησης, σχηματίζονται στην κάτω πλευρά των φύλλων και στη θήκη του φύλλου μικρά, μαύρα, λαμπερά τελειοσπόρια.

Η έντονη λίπανση με άζωτο και η καλλιέργεια ευαίσθητων ποικιλιών μπορεί να οδηγήσει σε πιο πρόωρη άνοιξη έναρξη και εξάπλωση της ασθένειας, αλλά συνήθως η μαζική μόλυνση ξεκινά μετά την εμφάνιση του στάχυ, με τις όψιμες ποικιλίες να πλήττονται πιο σοβαρά. Η κρίσιμη περίοδος για τα φυτά είναι από την εμφάνιση του τελευταίου φύλλου μέχρι το τέλος της άνθησης, και ειδικότερα από την εμφάνιση της πρώτης αχύδας μέχρι την πλήρη εμφάνιση του στάχυ.

Μέτρα καταπολέμησης:

Οργανωτικά, οικονομικά και αγροτεχνικά μέτρα για τον έλεγχο της καφέ σκωρίας περιλαμβάνουν:

- Χρήση ανθεκτικών ποικιλιών. Οι ποικιλίες του Αγροτικού Ινστιτούτου Ντομπρουτζάς διαθέτουν διαφορετικούς βαθμούς ανθεκτικότητας στο παθογόνο. Η εμφάνιση της ασθένειας σε μεμονωμένα χρόνια σχετίζεται με τη δυναμική του πληθυσμού του παθογόνου, δηλαδή την ποικιλομορφία των φυλών σε διαφορετικά χρόνια.
- Βέλτιστοι ρυθμοί σποράς και ισορροπημένη λίπανση. Οι υψηλοί ρυθμοί σποράς σε συνδυασμό με υπερβολική λίπανση με άζωτο αυξάνουν την ευαισθησία των φυτών και οδηγούν σε πυκνά στάντα και επομένως σε παρατεταμένη διατήρηση της υγρασίας.

- Εγκαίρη καταστροφή των εθελοντικών φυτών στα οποία το παθογόνο διαχειμάζει με επιτυχία.

Χημικός έλεγχος:

* Μεταξύ των χημικών μέσων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν μυκητοκτόνα που έχουν εγγραφεί κατά της ασθένειας, τα περισσότερα από τα οποία είναι επίσης εγγεγραμμένα κατά της κίτρινης σκωρίας, της πρώιμης φυλλόσπιλης, της φουσαρίωσης του στάχυ και της αλευρώδους σήψης: Aviator Xpro 225 EC – 80-125 ml/στρ, Amistar Prime – 70 ml/στρ, Verben – 60-100 ml/στρ, Elatus Era – 50-100 ml/στρ, Zantara 216 EC – 125 ml/στρ, Cayunis – 80-100 ml/στρ, Opulent – 50-100 ml/στρ, Prosaro 250 EC – 100 ml/στρ, Revystar – 75-100 ml/στρ, Soligor 425 EC – 70 ml/στρ, Riza 25 EW – 50 ml/στρ, Tesoro 250 – 100 ml/στρ, Sinstar – 70-80 ml/στρ, Sielex – 80 ml/στρ ή 100 ml/στρ ή 133 ml/στρ (η δόση καθορίζεται ανάλογα με το βαθμό μόλυνσης), Mirador Forte 160 EC – 125 ml/στρ, Custodia – 100/125 ml/στρ, Comrade – 80/100 ml/στρ, Magnelo EC – 100 ml/στρ, Univoc – 120/150 ml/στρ, Soleil – 120 ml/στρ, Magnelo EC – 120 ml/στρ

* Κατάλογος προϊόντων φυτοπροστασίας ενημερωμένος στις 09.05.2025.